De literaire canon in de klas

Het leven en de dood in de ast

Stijn Streuvels

KANTL

Uitgebreide briefing

Over de tekstfragmenten

↘ Stijn Streuvels werd in 1871 geboren in het West-Vlaamse Heule. Zijn werk speelt zich vaak af in het Vlaamse dorpsleven en harde arbeidersmilieu van het begin van de 20ste eeuw. Maar de thema's die hij behandelt zijn universeel en tijdloos.

↘ Streuvels heeft een heel eigen beeldende schrijfstijl. Zijn taal bevat invloeden van het West-Vlaams, maar hij creëert zelf ook nieuwe woorden.
De novelle *Het leven en de dood in de ast* verscheen in 1926. In het boek volgen we gedurende een avond en een nacht het werk, de gedachten en de dromen van drie arbeiders in een ast, een droogoven voor chicoreiwortels. In de loop van de nacht komt er ook een zwerver binnen in de ast, hij brengt er de nacht door en sterft tegen de ochtend. Het boek is opgebouwd als een klassieke theatertekst.

↘ De tamelijk archaïsche taal en de bijzondere woordkeuze van Streuvels zorgen ervoor dat *Het leven en de dood in de ast* geen eenvoudige tekst is om te lezen. Maar door de beeldende taal en de ritmische tekst kun je het verhaal ook volgen als je niet alles woord voor woord begrijpt.

Doelgroep

↘ Het boek bevat universele thema's die voor verschillende leeftijden en klasgroepen interessant kunnen zijn. Sommige thema's kunnen gevoelig zijn voor bepaalde leerlingen, vooral het thema van de dood en de verwerkingsvragen hierrond.

↘ De opdracht over de bijnamen kan in sommige klasgroepen heel goed werken en voor heel wat grappige en originele ideeën zorgen. In klasgroepen waar er veel conflicten zijn is zo'n opdracht dan weer minder geschikt. Als leerkracht kun je zelf het best inschatten welke opdrachten geschikt zijn voor je klas.

Uitbreiding

↘ In 2025 verscheen er bij uitgeverij Lannoo een graphic novel van *Het leven en de dood in de ast* van Ivan Petrus Adriaenssens.

↘ De beelden uit deze graphic novel worden ook gebruikt in een theatervoorstelling die Kurt Defranq maakte over *Het leven en de dood in de ast*. Hij tourt in 2026 door Vlaanderen met deze voorstelling. Een trailer kun je bekijken op www.moodyblueproductions.be.

↘ Bij fragment 4 kun je met de leerlingen dieper ingaan op de figuur van Knorre en een link leggen met daklozen in onze samenleving. Wie hier nog meer rond wil werken, kan ook een fragmentje van *Zorgen voor mama* tonen in de klas. (de volledige reeks van seizoen 4 is te zien op VRT MAX). We volgen in dit programma Amber, een dakloos meisje van 18. Ze komt niet overeen met wat we ons meestal voorstellen bij een dakloze en net daarom is het interessant om bij haar situatie stil te staan. Bekijk bijvoorbeeld minuut 38 tot 44 van de eerste aflevering. Dit kan tot heel wat boeiende gesprekken leiden in de klas. Dit thema is vooral ook interessant voor leerlingen uit de humane richtingen, die ook in andere vakken waarschijnlijk al gesproken hebben over thema's als generationele armoede. Het kan zelfs heel boeiend zijn om vakoverschrijdend te werken rond dit thema. Het is uiteraard een zeer gevoelig onderwerp, als leerkracht kun je inschatten of dit gepast is voor je klas.